

Alaikäisten turvapaikanhakijoiden terveydenhoito

Merja Äijänen, Terveys-sairaanhoitaja, seksuaalineuvoja

Ryhmäkoti Redi Oy

Suolahden ryhmäkoti ja tukiasumisyksikkö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Ryhmäkoti Redi Oy Suolahden ryhmäkoti ja tukiasumisyksikkö

Ryhmäkoti 21 nuorta
Tukiasumisyksikkö 24 nuorta (+40)

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Turvapaikanhakijoiden terveystalvelujen lakiperusta

- Terveystarkastukset (STM ohje 2009)
- Kiireellinen sairaanhoito (Terveystenhuoltolaki §50)
 - ”äkillisen sairastumisen, vamman, pitkäaikaissairausten vaikeutumisen tai toimintakyvyn alenemisen edellyttämää välitöntä arviota ja hoitoa, jota ei voida siirtää ilman sairausten pahenemista tai vamman vaikeutumista”
 - Kiireellinen hoito ei ole sama kuin päivystyksellinen hoito
- Välttämätön terveystenhuolto (Vastaanottolaki §26)
 - terveystenhuollon ammattihenkilön arvioimana
- Alaikäisille (< 18-v.) terveystenhuoltopalvelut samoin perustein kuin kotikuntalaiselle
- Yleisvaaralliset tartuntataudit (Tartuntatautilaki 583/1996)

Terveydenhuollon ammattilaisen arvioima välttämätön hoito

- Päätös hoidon välttämättömyydestä perustuu **lääketieteelliseen arvioon** eikä mm. kustannuksiin
- Tilanteessa, jossa välttämättömän hoidon tarve on vaikea arvioida tai kahden eri terveydenhuoltoalan ammattilaisen arviot ovat ristiriidassa, tulkitaan tilannetta **potilaan edun mukaisesti**
- Alle 18-vuotiaat lapset saavat terveydenhoidon samoin perustein kuin kunnan asukkaat

Terveyspalvelujen tuottajat

- Turvapaikanhakijoiden terveyspalvelut **järjestää, ohjeistaa ja maksaa** Migri =Maahanmuuttovirasto
- Turvapaikanhakijoiden terveyspalveluita **tuottavat** vastaanottokeskus sekä yksityiset että julkiset palvelun tuottajat
- Vastaanottokeskukset
 - Terveydenhoitajan sairasvastaanotto
 - Terveydenhoitajan alkutarkastukset
 - Rokotukset
- Yksityiset palvelun tarjoajat
 - Esim. Terveystalo
- Julkiset palvelun tuottajat (kunta, sairaanhoitopiiri)
 - Neuvola- ja kouluterveydenhuolto
 - Päivystys
 - Erikoissairaanhoito

Terveystarkastukset

- Tavoitteena havaita tartuttavat ja vaikeasti sairaat
- Osallistuminen terveystarkastuksiin on vapaaehtoista
- Hoitajan alkutarkastus 2 viikon kuluessa maahan tulosta
 - Aiemmat sairaudet ja rokotukset
 - Olosuhteet ja oleskelualueet maahanmuuton aikana
 - Nykyoireet
 - Oireiset ohjataan tarvittaessa kiireelliseen hoitoon
 - Raskaana olevat ohjataan äitiysneuvolaan
- Seulontatutkimukset riskinarvion perusteella
 - Keuhkokuva (thorax) heti alkutarkastuksen jälkeen
 - Laboratoriokokeet oireettomilta 3kk sisällä
 - Seulontatutkimusten käytännön toteuttamisessa priorisoidaan lapsia, oireisia ja suuremmassa tartuntariskissä olevia
- Lääkärin alkutarkastus
 - Alle 7-vuotiaat lapset ja vammaiset

Lisätietoja: www.thl.fi/infektiotaudit

Terveystarkastusten seulontatutkimukset

- Thorax-Röntgen (keuhkotuberkuloosi)
- HIV-AgAb (HIV)
- HBs-Ag (HBV)
- Trpa-Ab (Syfilis)
- <7-v. lapsilta IGRA (Tb-verikoe), jos BCG-arpi puuttuu (tuberkuloosi)
- <16-v. lapsilta F-Para-O x2 (suolistolaiset)
- Terveystarkastaja suunnittelee tutkimukset riskinarvion perusteella
- Tartuntatautien riskiin vaikuttavat mm. taudin esiintyminen lähtömaassa, olosuhteet matkan aikana, lähipiirin tartunnat sekä riskikäyttäytyminen

Turvapaikanhakijoiden ja heidän kanssaan työskentelevien rokotukset

<https://www.thl.fi/fi/web/rokottaminen/eri-ryhmien-rokotukset/turvapaikkaa-hakevien-rokotukset>

Turvapaikanhakijat

- Lapsille tarjotaan Suomen kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotteet
- Nuorten ja aikuisten rokotussuoja päivitetään
 - Kurkkumätä-jäykkäkouristus
 - Polio
 - Tuhkarokko-sikotauti-vihurirokko

Työntekijät

- Kansallisen rokotusohjelman mukainen rokotussuoja
 - Kurkkumätä-jäykkäkouristus
 - Tuhkarokko-sikotauti-vihurirokko
- Lisäksi työtehtävän mukaan
 - Hepatiitti A
 - Polio
 - Hepatiitti B
 - Influenssa

Lisätietoja: www.thl.fi/rokottaminen

Rokotukset

- Nuorten ja aikuisten rokotussuoja päivitetään
 - Kurkkumätä-jäykkäkouristus
0, 2 ja 6 kk
 - Polio
0, 2 ja 6 kk
 - Tuhkarokko-sikotauti-vihurirokko
0 ja 2 v

influenssarokotukset

Tuberkuloosi, HIV ja B-hepatiitti

- Keuhkotuberkuloosi
 - Bakteerin aiheuttama tauti, joka on parannettavissa mikrobilääkkeillä
 - Oireina pitkittynyt yskä > 3 vkoa, veriyskä, väsymys, kuumeilu, yöhikoilu, laihtuminen
 - Tunnista yskijä, opeta yskimishygienia ja ohjaa jatkotutkimuksiin
 - Latentti tb ei tartu
- HIV ja B-hepatiitti
 - Viruksen aiheuttamia tauteja, joita voidaan hoitaa viruslääkkeillä
 - Molemmat ovat usein oireettomia, tartunta suojaamattomasta seksikontaktista, äidistä lapseen, verensiirrosta, likaisesta neulasta

Mielenterveyden ongelmat

- Lähes kaikilla turvapaikanhakijoilla on taustalla traumaattisia kokemuksia, joita pahentavat epätietoisuus oleskeluluvasta ja tulevaisuudesta
- Yksilölliset erot traumaperäisen stressin siedossa
- Masennuksen oireita ovat matala mieliala, itkuisuus, aloitekyvyttömyys, ahdistuneisuus, unettomuus, joskus aggressiivisuus, päihteiden käyttö, itsetuhoisuus
- Masentuneen ensivaiheen hoito on ystävien ja läheisten kanssa keskustelu
 - VOK-ohjaajien rooli tärkeä
- Masennuksen ja päihderiippuvuuden hoito on välttämätöntä hoitoa
- Itsetuhoisuus ja psykoottisuus edellyttävät kiireellistä, jopa päivystyksellistä, arviota

Edustaja

- Lapsen kohdalla edustajalla oikeus ja velvollisuus tietää lapsen asioista

Haasteita

- ”Sama lääke kaikkiin vaivoihin”
- ”Lääkkeet nuhaan, joka vaivaan”
- ”Ei antibiootteja, ei im/iv-kipulääkkeitä”
- Kielen ongelmat, tulkkien käyttö
- Väärinkäsitykset... joo joo
- Sanaton viestintä, kuvat, näyttelemine
- Maassa maan tavalla, kulttuuri huomioiden...
ruoka-ajat, rukoileminen, naisten asema,
pukeutuminen, seksuaalisuus ym ym

POSITIIVISTA

**OSA NUORISTA OPPII KIELEN NOPEASTI
KOHTELIAISUUS, AVULIAISUUS
"THE BEST DOCTOR IN THE WORLD"**